

Språket i väntrummet. Om passiv i svenskan och danskan under 1600- och 1700-talet.

Dominika Skrzypek

En av de uppmärksammade skillnaderna mellan modern svenska å ena sidan och modern danska å andra sidan är möjligheten att bilda *s*-passiv i perfekt och plusquamperfekt (Engdahl 1999). Medan svenskan har ett komplett paradigm för den morfologiska passiven, kan *s*-passiv i danska endast formos av infinitiver, verb i presens och svaga verb i preteritum. Denna formella skillnad påverkar språkens funktionella lösningar, så att *s*-passiv i danska i högre grad förknippas med regler och instruktioner och *bli*-passiv med enskilda händelser och handlingar. En liknande motivering finns inte i svenskan. Man kan vidare konstatera att *s*-passiv i perfekt börjar förekomma i svenskan så sent som på 1800-talet (Håkansson 2019). På ytan är alltså *s*-passiv i danska och svenska identiskt under tidigare språkskeden.

Syftet med presentationen är att undersöka *s*- och *bli*-passiv i danska och svenska texter från äldre nydanska/nysvenska perioden. De preliminära resultaten visar att *bli*-passiv i svenska förknippas med animata subjekt så tidigt som på 1600-talet och *s*-passiv i danska förekommer främst med modala hjälpverb och i presens (som i modern danska). Resultaten visar vidare att de skillnader som finns formos under tidigare skeden av språkens utveckling.

Referenser

Engdahl, Elisabeth. 1999. The choice between *bli*-passive and *s*-passive in Danish, Norwegian and Swedish. In: NORDSEM Report 3.

Håkansson, David. 2019. Passivkonstruktioner under det långa 1800-talet. Grammatikkollokviet